

I detta nummer:

- Ansvarsärenden
- Ansvarsfrågan

Ansvarsärenden

Disciplinpåföljd för 223 läkare i fjol

Antalet varningar och erinringar i HSAN ökade jämfört med tidigare år

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN, tilldelade under förra året 223 läkare en disciplinpåföljd i form av varning eller erinran. Dessutom blev sju läkare av med sina legitimationer, en fick prövotid och sju inskränkt förskrivningsrätt. Det framgår av nämndens årsredovisning.

Under fjolåret kom det in 3 377 anmälningar till HSAN, en ökning med 150 jämfört med året innan. Antalet anmälda personer var 5 421 och 352 fick någon form av sanktion. Såväl bland de anmälda som fällda dominerar läkarna, de svarar för nästan 75 procent av disciplinpåföljderna.

Disciplinpåföljderna, som har syftet att vara preventiva såväl individuellt som allmänt, är varning och erinran. I fjol fick totalt 300 personer en sådan påföljd, varav 223 läkare, 36 sjuksköterskor/barnmorskor, 21 tandläkare och 20 inom övriga yrkesgrupper.

Behörighetsinskränkningarna, som är tänkta att skydda patienterna, gäller delegitimering och prövotid. I fjol miste

sju läkare sin legitimation och en fick prövotid på tre år. Dessutom begränsades förskrivningsrätten för narkotiska läkemedel i sju fall.

Bland läkarna är det 14 fler disciplinpåföljder än året innan.

Antalet anmälningar och påföljder varierar mycket kraftigt mellan de olika specialiteterna.

Flest anmälningar finns inom allmänmedicin, 835 varav 73 ledde till fällande utslag; allmän psykiatri 317 respektive 20; ortopedi 277 respektive 11; allmän kirurgi 276 respektive 26; obstetrik och gynekologi 237 anmälningar respektive 27 fällningar.

Under fjolåret överklagades totalt 747 av Ansvarsnämndens beslut. 45 fall

ändrades i sak. I 31 av fallen mildrades bedömningen, påföljden upphävdes eller ändrades från varning till erinran. I flertalet fall gjordes ändringen sedan Socialstyrelsen bifallit överklagandet.

Ansvarsnämnden framhåller att bara en patient av 60 000 till 70 000 anmäler den vård de fått. Så, menar nämnden, en ökning av antalet inkomna ärenden betyder på intet sätt att det är en fråga om ökade brister i vården.

Att antalet inkomna anmälningar från patienterna ökat samtidigt som antalet ordförandebeslut (tas i fall där det är uppenbart att påföljd inte kan komma i fråga) blivit fler kan bara förklaras med att missnöjet med vården ökat, hävdar Ansvarsnämnden. •

Ansvarsfrågan

Frågor till avdelningen kan ställas till tom.ahlgren@lakartidningen.se. De besvaras i samråd med bl a Läkarförbundets juridiska avdelning.

När man som läkare blir anmäld till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN, så framstår den som ett anonymt spöke. Vad är egentligen HSAN och hur arbetar den? Och varför tror de ofta inte på vad läkaren säger? Det står ju i väldigt många av Läkartidningens referat att läkaren bestred att hon gjort fel, men ändå fälls hon.

Svar: HSAN är en myndighet. Den är ingen domstol men väldigt domstolsliknande i sitt sätt att ar-

beta. Chef för myndigheten är Annika Marcus som är domare, vilket är ett krav på ordföranden i HSAN.

Vid HSAN arbetar bland annat två ordföranden, ytterligare 16 jurister och tre deltidsanställda läkare. Dessutom finns läkare från olika specialiteter knutna till nämnden. Dessa gör de medicinska bedömningar som läggs till grund för nämndens beslut och föredrar ärendena.

De flesta ärendena avgörs av ordföranden ensam. Men de tyngre ärendena, som kan ge disciplin-

påföljd, avgörs i nämnd. Där sitter en ordförande och åtta andra ledamöter. Dessa utses efter förslag från de fackliga organisationerna, Landstings-/Kommunförbundet och de politiska partierna.

Handläggningen vid HSAN börjar med en anmälan, som till största delen kommer från patienter, men även från Socialstyrelsen, vars anmälningar nästan alltid leder till fällande utslag. Detta beror på att de är ordentligt utredda och underbyggda.

Kort kan man säga att HSAN alltid tar in patientjournalen samt

yttrande från den anmälda läkaren. I vissa mer komplicerade fall hämtar nämnden också in utlåtande från ett vetenskapligt råd eller någon annan expert. Expertläkare föredrar ärendet för nämnden, som fattar beslut.

Inte sällan står ord mot ord från patient och läkare. Då gäller vanliga bevisregler, vilket innebär att om det inte är visat att läkaren gjort fel så kan nämnden inte heller ställa henne eller honom till ansvar. I sådana fall har patientjournalen en viktig roll som bevismaterial.